

Handläggare: Medea Fröderos Sandbladh
Telefon: 08-508 18 040

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2013-04-18

Ungdomar utanför gymnasieskolan – ett förtydligat ansvar för stat och kommun (SOU 2013:13)

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av delbetänkandet Ungdomar utanför gymnasieskolan – ett förtydligat ansvar för stat och kommun (SOU 2013:13).

Steinunn Á Håkansson
stadsdelsdirektör

Per-Ove Mattsson
avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har begärt ett yttrande från stadsdelsnämnden om det statliga delbetänkandet Ungdomar utanför gymnasieskolan – ett förtydligat ansvar för stat och kommun. I betänkandet föreslås att kommunernas informationsansvar ska förtydligas till ett aktivitetsansvar. Kommunerna åläggs enligt förslaget också att aktivt söka upp och erbjuda individuellt anpassade åtgärder som syftar till att den unge i första hand ska återgå i utbildning, i andra hand få hjälp ut på arbetsmarknaden. Arbetet ska vara strukturerat och krav på dokumentation och registerföring införs.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslagen och bedömer att de ligger i linje med de målsättningar som redan finns i staden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för socialtjänst.

Bakgrund

Den statliga utredningen om unga som varken arbetar eller studerar har presenterat sitt delbetänkande Ungdomar utanför gymnasieskolan – ett förtydligat ansvar för stat och kommun (SOU 2013:13). I betänkandet redogörs för resultatet av utbildningsdepartementets utredning avseende ungdomar under 20 som saknar gymnasieutbildning.

Stockholms kommunala uppföljningsansvar när det gäller ungdomar som varken studerar, arbetar eller får försörjningsstöd ligger idag hos arbetsmarknadsnämnden. Lokala samordnare placerade på stadens jobbtorg söker upp de ungdomar vars sysselsättning är oklar och erbjuder en mängd individuellt anpassade insatser i syfte att hjälpa dem återgå till skolan eller att slussa dem till arbetsmarknaden. Arbetet följs upp och resultat dokumenteras.

Kommunstyrelsen har remitterat betänkandet till Farsta stadsdelsnämnd för yttrande senast den 1 maj.

Remissen i sammanfattning

Varje år är det cirka 2 000 ungdomar som inte påbörjar gymnasiestudier och 30 000 som avbryter sin gymnasieutbildning. Ett avbrott kan bero på att den unge börjar arbeta, reser utomlands eller påbörjar en annan utbildning, men varje år finns det cirka 17 000 ungdomar i åldern 16-19 år som varken arbetar eller studerar. Ungdomar som inte har gymnasieutbildning är på många sätt mer sårbara och riskerar både arbetslöshet och andra negativa konsekvenser på både kort och lång sikt. Att bistå denna grupp är av vikt för både individen och samhället.

Regeringen gav därför i juni 2012 en särskild utredare i uppdrag att göra en översyn av det kommunala informationsansvaret för unga som inte fyllt 20 och som avbrutit eller inte påbörjat gymnasieutbildning och som inte heller arbetar. Utredningen skulle också ta ställning till om ansvarsfördelningen mellan stat och kommun behöver förtydligas när det gäller insatser för denna grupp.

Utredningen konstaterar att målgruppen ofta har en komplex livssituation med olika former av sociala problem och skolmisslyckanden bakom sig. Psykiska funktionsnedsättningar är vanligt förekommande. En stor del är utrikes födda och vissa har nyligen kommit till landet. Målgruppen har behov av flexibla, individuellt anpassade åtgärder som är strukturerade och har ett arbets- eller utbildningsliknande innehåll. Insatserna måste ofta få ta tid.

Idag är kommunerna skyldiga enligt skollagen 29 kapitlet 9 § att hålla sig informerade om de ungdomar som inte är i gymnasieskolan, i syfte att kunna erbjuda lämpliga insatser. För att tydliggöra statens ambitionsnivå och säkerställa att ungdomarna får det stöd de behöver föreslås att kommunernas informationsansvar blir ett aktivitetsansvar. Detta innebär att kommunerna måste vara aktiva i uppsökande och åtgärdande verksamhet. Krav på dokumentation och registerföring införs, dels för att arbetet ska vara strukturerat, dels för att möjliggöra uppföljning och kunskapsutveckling. Idag saknas kunskap om metoder och resultat av insatser för denna grupp.

Skolinspektionen föreslås få i uppdrag att granska hur kommunerna tar sitt ansvar.

Utredningen föreslår att kommunen ska underrättas redan vid omfattande frånvaro från gymnasieutbildning för att kunna tidigt identifiera de ungdomar som kan komma att omfattas av aktivitetsansvaret. Studie- och yrkesvägledare bör särskilt uppmärksamma situationen för ungdomar som riskerar att avbryta sin utbildning. Syftet med anpassad studiegång ska förtydligas så att det framgår att målet är att eleven ska fullfölja sin utbildning.

Utredningen föreslår vidare att ungdomar 16-17 år som står utanför gymnasiet ska få tillgång till fler tidiga arbetsmarknadspolitiska program genom ett breddat utbud hos Arbetsförmedlingen. När ungdomar 16-17 år deltar i ett sådant program föreslås att de som ekonomisk motivation till aktivitet ska ha rätt till utvecklingsersättning, något som bara den som har fyllt 18 år kan få idag. Nivån på utvecklingsersättning ligger strax under studiebidraget. Utredningen vill också se att Arbetsförmedlingen ska kunna ingå överenskommelse med kommun om anordnande av insatser eller andra åtgärder.

Dokumentations- och registerkraven beräknas medföra mellan 2 och 7 miljoner kronor årligen i ökade kostnader för kommunsektorn. Utredningen föreslår att det finansieras med anslag.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningens ställer sig positiv till utredningens förslag och bedömer att de är i linje med de målsättningar och den verksamhet som finns idag i Stockholms stad. Att arbeta strukturerat och genomtänkt för att få ungdomar tillbaka till skolan eller in i aktiviteter som hjälper dem på arbetsmarknaden är ett viktigt förebyggande arbete. Mer kunskap behövs om vilka insatser och metoder som fungerar för målgruppen och därför är dokumentation och uppföljning av stort värde.

Förvaltningen har några synpunkter på förslaget att skolan ska rapportera omfattande frånvaro till en annan instans inom kommunen för att man tidigt ska upptäcka elever som kan komma att avbryta studierna. Det behöver klargöras hur omfattande frånvaron ska vara för att rapporteras. Det behöver också förtydligas om en rapport betyder att man bedömt att eleven kommer att hoppa av eller om ansvarig instans i kommunen ska hålla sig informerad om och eventuellt registrera elevers skolfrånvaro. Det uppstår också frågor kring integritet när det gäller rapport om skolfrånvaro hos en myndig person utan skolplikt och hur kommunen ska hantera den informationen.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilaga

Utdrag ur delbetänkande från den statliga utredningen om unga som varken arbetar eller studerar: Ungdomar utanför gymnasieskolan – ett förtydligat ansvar för stat och kommun (SOU 2013:13)

Betänkandet finns att läsa i sin helhet på www.stockholm.se/insyn